

Onderwerp: Gelegenheid tot inbrengen van zienswijzen op het voornemen om toe te treden tot gemeenschappelijke regeling Gelders Archief.

Ons kenmerk: 005955

Nummer.

Elst, 7 juli 2026

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. Kennis te nemen van het voornemen van het college om toe te willen treden tot gemeenschappelijke regeling Gelders Archief;
2. Geen gebruik te maken van de gelegenheid om zienswijzen naar voren te brengen ten aanzien van het voornemen tot toetreding tot de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief.

2. Inleiding

Gemeenten hebben een wettelijke taak tot het faciliteren van een archiefbewaarplaats (fysiek archief) en een e-depot (digitaal archief). Momenteel is deze taak via een Dienstverleningsovereenkomst georganiseerd bij het Gelders Archief. Deze overeenkomst eindigt op 1 januari 2027. Er zijn diverse scenario's onderzocht om te bepalen wat voor de gemeente Overbetuwe de beste manier is om deze wettelijke taak toekomstbestendig te kunnen gaan organiseren. De uitkomst van dit onderzoek ligt, samen met een advies, via dit voorstel aan u voor.

3. Doel en beoogd effect

Via dit voorstel maakt de gemeente Overbetuwe een toekomstbestendige keuze om uitvoering te geven aan de wettelijke taak tot faciliteren van een archiefbewaarplaats en een e-depot.

4. Argumenten

1.1 Uitbesteden van deze taak is in dit geval meer aangewezen dan zelf doen.

Per 1 januari 2027 loopt de huidige Dienstverleningsovereenkomst met het Gelders Archief af. Dit vraagt om een heroverweging hoe de gemeente Overbetuwe het beste uitvoering kan geven aan deze wettelijke taken.

Daarbij is in eerste instantie afgewogen of we deze taak zelf uit kunnen voeren, zoals bepaald in de Nota verbonden partijen. (zie bijlage: *Besliskader Oprichten of deelnemen in verbonden partijen*).

Hierbij zijn we tot de conclusie gekomen dat het voor een gemeente van onze omvang niet mogelijk is om deze voorziening(en) zelf effectief te organiseren om de volgende redenen:

- Het huisvesten en beheren van een archiefbewaarplaats of een e-depot vraagt om dusdanig specifieke kennis, dat het voor een gemeente van onze omvang niet reëel is om deze expertise praktisch gezien en tegen redelijke kosten binnen de eigen organisatie te kunnen organiseren.
- Ook de (gebouw)technische vereisten aan een fysieke archiefbewaarplaats en e-depot zijn dusdanig dat deze om volume vragen. Daarnaast zou onze organisatie een onevenredig grote inspanning moeten doen om deze informatie goed toegankelijk te hebben voor (digitale) bezoekers.
- Het goed uit kunnen voeren van deze wettelijke taken vraagt om volume om schaalvoordelen te kunnen benutten.

Gelet op deze argumenten is een vorm van samenwerking noodzakelijk.

1.2 Uit scenario onderzoek blijkt dat deelname aan de GR Gelders archief de beste optie is.

In juli 2025 heeft het college de organisatie opdracht gegeven om een aantal toekomstige scenario's uit te werken en op basis van deze uitkomsten met een advies te komen.

De volgende toekomstige scenario's zijn met elkaar vergeleken:

- Een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afsluiten met het Gelders Archief (DVO GldA);
- Toetreden tot gemeenschappelijke regeling Gelders Archief (GR GldA);
- Een dienstverleningsovereenkomst afsluiten met Regionaal Archief (DVO RAN).

Deze scenario's zijn met elkaar vergeleken op de onderwerpen:

- bereikbaarheid voor bezoekers;
- garantie op beschikbaarheid van onze ruimte voor ons over te dragen archief;
- informatieveiligheid;
- Duurzaamheid;
- zeggenschap/ invloed op beleid;
- kosten.

De volledige uitkomst en onderbouwing leest u in de bijgevoegde *Memo Advies toekomstbestendige archiefbewaarplaats en e-depot*.

Deze vergelijking levert het volgende beeld op:

Scenario	DVO GldA (2030)	GR GldA	DVO RAN
Bereikbaar	+/-	+/-	+/-
Beschikbaarheid ruimte gegarandeerd	Nee, GR deelnemers hebben voorrang	Ja	Nee, moet onderzocht worden of capaciteit er is
Informatieveiligheid	+	+	+
Duurzaamheid	++	++	+
Zeggenschap/ invloed	-	+	-
Kosten (scenario's vergeleken)	-	+	--
Beste toekomstbestendige keuze	+/-	++	-

Het scenario Deelnemen in de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief scoort op alle onderdelen neutraal of goed in vergelijking met de andere scenario's. Dit scenario biedt als enige de garantie dat onze toekomstige fysiek benodigde archiefruimte ook daadwerkelijk beschikbaar voor Overbetuwe is. Daarnaast komt dit scenario financieel het beste uit de bus (zie financiële paragraaf). Dit scenario is ook het enige scenario waarin Overbetuwe daadwerkelijk zeggenschap heeft over toekomstig beleid.

Het is om deze redenen dat het college het voornemen uit wil spreken om deel te willen gaan nemen in deze Gemeenschappelijke Regeling. Nadat u uw zienswijzen aan ons kenbaar heeft gemaakt, zal het college het verzoek om toe te treden indienen bij het Gelders Archief. Dit verzoek is opgenomen in bijgevoegde concept brief.

2.1 Bij dit traject wordt de procedure voor bestuurlijke besluitvorming uit de Nota Verbonden Partijen toegepast.

Deelnemen in een gemeenschappelijke regeling en daarmee mandateren van een gemeentelijke taak aan een ander orgaan, vraagt om een zorgvuldige en bewuste afweging. In onze Nota Verbonden partijen is vastgelegd dat de gemeenteraad vroegtijdig en dus al in de fase waarin het voornemen om deel te gaan nemen in een Gemeenschappelijke Regeling, wordt betrokken bij besluitvorming. De gemeenteraad krijgt daarom de gelegenheid tot het kenbaar maken van zienswijzen naar aanleiding van dit voornemen.

5. Kanttekeningen en risico's

Ad 1.1. Als gevolg van inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet, verandert de relatie Rijk versus Gelders Archief.

Het Gelders Archief is door het Rijk aangewezen als Rijksarchiefbewaarplaats in de Provincie. Tot op heden was het Rijk deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief. Het is goed om te beseffen dat de rol van het Rijk als deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief, wijzigt. Tot op heden is de directeur van het Gelders Archief ook benoemd als Rijksarchivaris in de Provincie Gelderland. Door

veranderingen in de Archiefwet, zal de rol van Rijksarchivaris alleen nog maar door een Rijksambtenaar worden vervuld. Het Rijk zal per 1 januari 2027 uit de Gemeenschappelijke Regeling treden, als gevolg van wijzigingen in de Archiefwet. Het Gelders Archief krijgt de taak 'beheren van de rijksarchieven binnen de provincie Gelderland' wel gedelegeerd. Het Rijk blijft daarmee een belangrijke financiële partner voor de Rijksarchiefbewaarplaatsen. Er is een specifieke uitkering gekoppeld aan de gedelegeerde archieftaak.

Ad 1.2. Ook andere organisaties overwegen tot toetreding tot de gemeenschappelijke regeling

Twee andere organisaties maken momenteel ook gebruik van diensten van het Gelders Archief via een Dienstverleningsovereenkomst. Ook zij overwegen om deel te gaan nemen in de Gemeenschappelijke Regeling. Het proces tot aansluiting is er op dit moment op gericht, dat nieuwe partijen per 1 januari 2028 toe kunnen gaan treden. Er volgt een simultaan toetredingsproces, waar het Gelders Archief zorgvuldig regie op zal voeren.

6. Financiën

Doordat gemeenten ook de wettelijke taak hebben gekregen tot het faciliteren van een e-depot voor digitale documenten, zullen de kosten voor het uitvoeren van de Archiefwet toenemen. Dit is een geheel nieuwe voorziening, die aan technische vereisten moet voldoen om de digitale archieven ook op langer termijn toegankelijk te houden en om goed doorzoekbaar te hebben. Daarnaast neemt onze benodigde ruimte in de archiefbewaarplaats voor analoge documenten ook nog toe, wat ook leidt tot een ruimere opslagbehoefte en daardoor hoger kosten. In dit voorstel is rekening gehouden met de kostenstijging tot het maximaal aantal over te brengen strekkende meters.

Door aan te sluiten bij de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief blijft de kostenstijging ten opzichte van andere scenario's het laagst. Deze kostenontwikkeling ziet er de komende jaren als volgt uit:

	2028	2029	2030
Jaarlijkse bijdrage	€ 251.665	€ 251.665	€ 251.665
Raming 2026	€ 146.256	€ 146.256	€ 146.256
Verschil	- € 105.409	- € 105.409	- € 105.409
Dekking in Kadernota 2027	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Resterend tekort	- € 30.409	- € 30.409	- € 30.409

In de Kadernota 2027 is reeds rekening gehouden met een kostenstijging van €75.000 structureel vanaf 2028. Deze inschatting is op basis van deze actuele cijfers niet voldoende. Daarom zal resterende €30.000 (vanaf 2028) opgenomen worden in de begroting 2027.

7. Duurzaamheid

Bij de scenariovergelijking is uitdrukkelijk stilgestaan bij de component duurzaamheid. De mate waarin er aandacht is voor duurzaamheid en de wijze waarop gericht wordt gewerkt aan duurzame oplossingen is meegewogen in het eindadvies.

8. Vervolg

Planning

- Met inachtneming van uw zienswijzen neemt het college een besluit.
- Mocht u geen gebruik maken van uw mogelijkheid om zienswijzen kenbaar, dan is er direct sprake van een positief besluit.
- Bij een positief besluit zal het college een verzoek tot toetreden indienen bij het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief.
- Als daar positief op gereageerd wordt, dan zal een concept Gemeenschappelijke Regeling worden opgesteld die de colleges van de deelnemende gemeenten aan de raden voor zienswijzen voorleggen.
- Vervolgens zal het Gelders Archief de definitieve regeling aan de deelnemers voorleggen en kan het college deze vaststellen nadat de raad daarvoor toestemming heeft verleend.
- Alle inzet is er momenteel op gericht om per 1 januari 2028 toe te kunnen treden tot de Gemeenschappelijke regeling Gelders Archief.

Communicatie

Bij een positief besluit, zal het bestuur van het Gelders Archief worden geïnformeerd, en worden verzocht tot het voorbereiden van de toetreding door de gemeente Overbetuwe tot de Gemeenschappelijke Regeling.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

De gemeente heeft hier de rol van uitvoerder van wet- en regelgeving

Evaluatie

Evaluatie vindt in eerste instantie plaats op het proces. Worden alle stappen in de juiste volgorde op het juiste moment en met de juiste inhoud genomen? Dit proces vraagt om strakke sturing.

NAMENS HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester

D.C. van Eeten

R.P. Hoytink-Roubos

9. Relevante stukken

1. Besliskader Oprichten of deelnemen in verbonden partijen
2. Memo Advies toekomstbestendige archiefbewaarplaats en e-depot

3. Concept brief Verzoek aan gemeenschappelijke regeling Gelders Archief tot toetreding
4. Concept raadsbesluit tot kenbaar maken van zienswijzen

Portefeuillehouder: Wethouder Ingrid de Pagter

De behandelend ambtenaar is Lianne van Ampting. Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl